

Διδασκαλία της ενότητας «Ο Ιουστινιανός και το έργο του» στη Β΄ Γυμνασίου με τη χρήση πολυμεσικών εφαρμογών και του Διαδικτύου

Α. Βάσιου¹, Α. Τσαβέ²

¹ Υποψήφια διδάκτωρ, Φιλολόγος, 2^ο Γυμνάσιο Έδεσσας
ekvasiou@uth.gr

² Med, Φιλολόγος, Γυμνάσιο Σκιάθου
atsave@sch.gr

Περίληψη

Η παρούσα εισήγηση αφορά τη χρήση των ΤΠΕ στη διδασκαλία του μαθήματος της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η εισαγωγή των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Ιστορίας έχει αναμφισβήτητα μεταβάλλει ριζικά το διδακτικό περιβάλλον του συγκεκριμένου γνωστικού αντικειμένου, καθώς το παραδοσιακό πρότυπο διδασκαλίας που στηριζόταν στην αναμετάδοση πληροφοριών τείνει να αντικατασταθεί από την αναζήτηση της πληροφορίας μέσω των Η/Υ και του Διαδικτύου. Παράλληλα, ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να συνενώσει στην ίδια πηγή πολλά είδη πηγών-γραφτό κείμενο με εικόνα, με ήχο, γραφήματα, χάρτες. Στη συγκεκριμένη εργασία περιγράφεται ο σχεδιασμός και η εφαρμογή της διδασκαλίας της ενότητας «Ο Ιουστινιανός και το έργο του», που διδάσκεται στη Β΄ Γυμνασίου. Η διδακτική παρέμβαση προτείνεται να υλοποιηθεί στο εργαστήριο Πληροφορικής, όπου τα παιδιά θα οικοδομήσουν τη γνώση ομαδοσυνεργατικά μέσω πολυμεσικών εφαρμογών και της χρήσης του Διαδικτύου.
Λέξεις κλειδιά: διδακτική της Ιστορίας, ΤΠΕ

1. Εισαγωγή

Πολλοί ερευνητές υποστηρίζουν την αναγκαιότητα της χρήσης της τεχνολογίας στην εκπαίδευση. Ο Hooker (1997) υποστηρίζει ότι η τεχνολογία συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη μάθηση ενώ, σύμφωνα με τον George (2000), η τεχνολογία μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές της τάξης να έχουν καλύτερες επιδόσεις ενισχύοντας καινοτόμες διδακτικές και μαθησιακές προσεγγίσεις, οι οποίες ξεφεύγουν από τα περιορισμένα πλαίσια της τυπικής διδασκαλίας και της χρήσης του βιβλίου ως μοναδικού εγχειριδίου. Επίσης, μέσω της χρήσης των τεχνολογιών οι μαθητές θα προετοιμαστούν για το μέλλον και θα αποκτήσουν δεξιότητες, που θα απαιτήσει αργότερα η κοινωνία και η επαγγελματική τους ενασχόληση (Oblinger & Rush, 1997), όπως για παράδειγμα η αναζήτηση πληροφοριών ή η συνεργασία με άτομα διαφορετικής εντοπιότητας. Τέλος, υπάρχει η άποψη ότι η τεχνολογία θα προάγει μια περισσότερο μαθητοκεντρική μαθησιακή διαδικασία (Gandell et al., 2000).

Οι ΤΠΕ μεταβάλλουν ριζικά το διδακτικό περιβάλλον της ιστορίας και η σχέση υπολογιστή και ιστορίας συνδέεται εξαρχής με την υποστήριξη της αλλαγής του παραδοσιακού παραδειγματικού προτύπου διδασκαλίας του μαθήματος, που στηρίχθηκε στην αναμετάδοση ιστορικών πληροφοριών και αυτοπροσδιορίζεται στο χώρο των προσεγγίσεων που επιχειρούν να αντικαταστήσουν την αναμετάδοση με την αναζήτηση της πληροφορίας

Στο νέο αυτό μαθησιακό περιβάλλον υποστηρίζεται ότι:

- γίνεται δυνατή η ιστορική αναζήτηση
- γίνεται δυνατή η προσομοίωση παρελθοντικών όψεων
- γίνεται δυνατή η απεικόνιση και η σύνθεση των ιστορικών πληροφοριών
- γίνεται δυνατή η επικοινωνία ανάμεσα σε διαφορετικές σχολικές μονάδες και εξασφαλίζεται ο πολλαπλασιαστικός χαρακτήρας της ιστορικής εργασίας που επιτελείται.

Ειδικότερα οι Νέες Τεχνολογίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- ως εργαλεία συλλογής πληροφοριών μέσα από έγκυρες ηλεκτρονικές διευθύνσεις του διαδικτύου
- ως εργαλεία ανεύρεσης φωτογραφικού υλικού
- ως εργαλεία ανάλυσης και αποκωδικοποίησης καθώς και αξιολόγησης πληροφοριών
- ως εργαλεία για τη δημιουργία και παρουσίαση συνθετικών εργασιών (εφημερίδων, φυλλαδίων, οδηγών, κ.ά.)

- ως εργαλεία για την ενεργό συμμετοχή των μαθητών μέσα από διαδραστικά παιχνίδια με ιστορικό περιεχόμενο που υπάρχουν σε ανάλογα εκπαιδευτικά λογισμικά
- ως μέσα για την πραγματοποίηση εικονικών επισκέψεων σε απομακρυσμένους από τη σχολική μονάδα χώρους
- ως μέσα για την ανάπτυξη ομαδοσυnergατικών δραστηριοτήτων με στόχο την κοινωνικοποίηση των μαθητών και τη δημιουργία θετικού κλίματος μέσα στη σχολική τάξη.

Διαφορετικά εργαλεία εξασφαλίζουν τις παραπάνω λειτουργίες. Το εγκυκλοπαιδικό, εκπαιδευτικό ή άλλο περιεχόμενο των πολυμέσων με τη μορφή των CD ROM, το λογισμικό των ηλεκτρονικών υπολογιστών, το Διαδίκτυο συγκροτούν ένα ευρύ πεδίο εφαρμογών που μπορούν να αξιοποιηθούν στο μάθημα της ιστορίας και να συμβάλουν στην ανανέωση του.

Από τη στιγμή που ψηφιοποιούνται οι ιστορικές πηγές αλλάζουν φυσιογνωμία. Γίνονται δυναμικές, υπόκεινται στην επικαιροποίηση των δεδομένων τους. Το ντοκουμέντο υποβάλλεται σε πολλαπλές χρονικές αναγνώσεις. Το υπερκείμενο διευκολύνει τη συσχέτιση των πηγών. Η ανάγνωση γίνεται πολυκατευθυνόμενη. Η πολυμεσικότητα ενώνει στην ίδια πηγή πολλά είδη πηγών (γραπτό κείμενο με εικόνα, με ήχο, γράφημα, χάρτης). Τα ανθρώπινα ίχνη μέσα στο χρόνο συγκεντρώνονται σε ενιαία ψηφιακή βάση και μπορούν να υποβληθούν σε κατευθυνόμενες αναγνώσεις. Το ηλεκτρονικό περιβάλλον διαμορφώνει στην ουσία μονοπάτια επίσκεψης του παρελθόντος μέσα από την επιλογή των πηγών και των μεταξύ τους δεσμών.

Παράλληλα, το γνωστικό αντικείμενο της Ιστορίας αντιμετωπίζει την πρόκληση του Διαδικτύου σε όλα τα επίπεδα, το οποίο μπορεί να αποδειχθεί ένα εξαιρετικά χρήσιμο διδακτικό υλικό, όταν η χρήση του είναι κατάλληλα ενσωματωμένη στη διδασκαλία. Πρώτον, βάσεις δεδομένων και αρχεία, που αποτελούν τη βάση της ιστορικής έρευνας, μεταναστεύουν μαζικά στο Διαδίκτυο. Δεύτερον, η δυνατότητα να ψηφιοποιούνται στο Διαδίκτυο όχι μόνο κείμενα αλλά και εικόνες και ήχοι επηρεάζει την ιστορική έρευνα. Το γεγονός αυτό οδηγεί και ενθαρρύνει τους ιστορικούς να γράψουν νέα είδη κειμένων με οπτικό και ηχητικό περιεχόμενο. Τρίτον, το Διαδίκτυο προσφέρει ένα καινοτόμο χώρο δημοσίευσης ιστορικών έργων είτε ως άρθρα σε περιοδικά είτε ως αυτόνομα βιβλία. Το ιστορικό έργο υπόκειται στις ίδιες διαδικασίες στις οποίες υπόκειται κάθε είδους πληροφορία στο νέο αυτό χώρο, δηλαδή χάνει το αμετάβλητο στοιχείο του και ανοίγεται σε νέες δυνατότητες δημοσίευσης χωρίς τον περιορισμό εκδοτικών επιτροπών και άλλων μορφών ελέγχου. Τέταρτον, στο επίπεδο της διδασκαλίας της Ιστορίας, οι λίστες επικοινωνίας, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και οι ιστοσελίδες ενισχύουν το μοντέλο της «πρόσωπο-με-πρόσωπο» διδασκαλίας. Ολοκληρώνοντας, μετά την τυπογραφία, καμιά άλλη τεχνολογική καινοτομία δεν έχει ανοίξει τόσους νέους δρόμους στην Ιστορία όσους το Διαδίκτυο. Η ίδια η Ιστορία συμβαίνει στο Διαδίκτυο. Στο βαθμό που οι άνθρωποι "συναντιούνται" και επικοινωνούν στον κυβερνοχώρο, η σύγχρονη κοινωνική και ιστορική πρακτική διαδραματίζεται σε αρκετά μεγάλο βαθμό εκεί. Οι ιστορικοί αντιμετωπίζουν την πρόκληση της αναδιαμόρφωσης των μεθόδων και των τρόπων που χρησιμοποιούν για να μελετήσουν και να γράψουν γι' αυτά τα "γεγονότα".

2. Διδακτική Μεθοδολογία

Διδακτική ενότητα

Η διδακτική πρόταση αφορά την ενότητα «Ο Ιουστινιανός και το έργο του» που διδάσκεται στο μάθημα της Ιστορίας στη Β΄ Γυμνασίου. Η συγκεκριμένη ενότητα θεωρείται από τις πλέον σημαντικές, καθώς αναφέρεται σε έναν από τους σημαντικότερους αυτοκράτορες του Βυζαντίου και στο έργο που αυτός προσέφερε.

3. Σκοπός

Να γνωρίσουν οι μαθητές τον Ιουστινιανό και το έργο του.

4. Διδακτικοί Στόχοι

1. Να κατανοήσουν οι μαθητές τους στόχους της εσωτερικής και της εξωτερικής πολιτικής του Ιουστινιανού και να εκτιμήσουν τις συνέπειές της,
2. Να κατανοήσουν τη σημασία της οικοδόμησης της Αγίας Σοφίας για την αρχιτεκτονική και τον πολιτισμό του Βυζαντίου.

5. Διδακτικά Υλικά

- Διαδίκτυο-Internet Explorer
- MS Word
- MS Powerpoint
- Εκτυπωτής

6. Πορεία διδασκαλίας

Αφόρμηση:

Αρχικά οι μαθητές θα παρακολουθήσουν στο εργαστήριο της πληροφορικής προβολή παρουσίασης σε [Power Point](#) που θα έχει προετοιμάσει ο διδάσκων. Ο εκπαιδευτικός αναφέρεται στον Ιουστινιανό και το περιβάλλον του, στην εσωτερική και εξωτερική πολιτική του, στο νομοθετικό και θρησκευτικό έργο του, στη στάση του Νίκα, στην Αγιά-Σοφιά.

Διδακτική διαδικασία:

Οι μαθητές χωρίζονται από το διδάσκοντα σε ομάδες 2-3 ατόμων και κάθονται στους υπολογιστές.

Κατόπιν αρχίζει η περιήγηση σε σχετικούς δικτυακούς τόπους του διαδικτύου, όπως

- <http://www.livepedia.gr/index.php/Ιουστινιανός>
- <http://www.el.wikipedia.org/wiki/Ιουστινιανός>
- http://www.byzantio/senar_istor_justinian_b_gym_ferg.htm
- http://www.greatbuildings.com/cgi-bin/gbi.cgi/Hagia_Sophia.html/cid_1840691.gbi
- <http://www.e-grammes.gr/maps/550.jpg>
- <http://www.fhw.gr/chronos/08/gr/gallery/main/monuments/t10bp2.html>

Στο τέλος σε κάθε ομάδα δίνεται ηλεκτρονικά ένα [φύλλο εργασίας](#) με οδηγίες για έρευνα στην ιστοσελίδα <http://www.fhw.gr/chronos/08/gr/index.html> και ανάλογες ασκήσεις. Ο διδάσκων κινείται ανάμεσα στις ομάδες, συζητά με τους μαθητές, παρεμβαίνει όταν του ζητηθεί. Μετά το τέλος της εργασίας, τα φύλλα εργασίας εκτυπώνονται και συγκεντρώνονται από το διδάσκοντα.

Βιβλιογραφία

- Gandell T., Weston C., Finkelstein A. & Winer L., (2000). Appropriate use of the web in teaching in higher education. In B. Mann (ed). Perspectives in web course management. Canadian Scholar's Press: Toronto
- George P., (2000). Breaking ranks. Principal Leadership, 1(4), 56-61
- Hooker M., (1997). The transformation of higher education. In D. Oblinger and S. Rush (eds). The Learning Revolution. Anker Publishing Company: Bolton, MA
- Oblinger, D. and Rush, S., (eds). (1997). The Learning Revolution. Anker Publishing: Bolton, MA.